

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
10 juni 2026
Ons kenmerk
Cft 202600056
Pagina
1/5

Uw kenmerk

Bijlage
2

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de tweede ontwerpbegrotingswijziging 2026 van Bonaire

Geachte heer Soliano,

Op 29 mei 2026 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de tweede ontwerpbegrotingswijziging (OBW) van 2026 van het openbaar lichaam Bonaire (OLB). Hierbij ontvangt u het advies van het Cft bij de tweede OBW 2026. In bijlage 1 vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing.¹

Oordeel

Omdat de tweede OBW 2026 een saldo begrotingswijziging betreft, verwacht het Cft dat het OLB blijft voldoen aan de centrale begrotingsnorm van de Wet FinBEST.² Het OLB stelt voor om het voorlopige resultaat van de jaarrekening 2025 volledig aan te wenden voor aanvullende uitgaven en geen storting te doen in de algemene reserve. Het OLB heeft de accountant de bijzondere uitkeringen (BU's) laten inventariseren; het Cft constateert dat dit een goed startpunt is voor de noodzakelijke verbeterstappen. Ook constateert het Cft op basis van deze begrotingswijziging dat de algehele kwaliteit, leesbaarheid en toelichting zijn verbeterd.

Vervolg

Het Cft adviseert de volgende punten op te nemen in de tweede OBW 2026:

- Een toelichting op welke wijze het OLB voornemens is opvolging te geven aan het verzoek van de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid (hierna de staatssecretaris) om de algemene reserves aan te vullen, nu het voorlopig resultaat van de jaarrekening 2025 volledig wordt herbestemd.
- Een toelichting op de wijze waarop het OLB voornemens is uitvoering te geven aan de aanbeveling uit het rapport over de bijzondere uitkeringen (bestedingsplannen).

Toelichting

Resultaatbestemming jaarrekening 2025

Bij de goedkeuring van de tweede vastgestelde begrotingswijziging (VBW) 2025 verzocht de staatssecretaris om, in overeenstemming met het advies van het Cft³, de onttrekking van USD 7 miljoen uit de algemene reserve te compenseren in de jaarrekening 2025 en/of de begrotingsjaren 2026 of 2027.⁴ Uit de tweede OBW 2026 volgt nu echter dat het voorlopige resultaat (USD 6,4 miljoen) van de jaarrekening 2025 volledig wordt bestemd voor andere doeleinden. Het merendeel (USD 5 miljoen) is namelijk bestemd voor de exploitatie van de afvalverwerking. Dit is het gevolg van een recente afspraak tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het OLB om de langlopende problematiek bij Selibon aan te pakken. Het Cft heeft begrip voor deze afspraak maar heeft wel geadviseerd een adequate toelichting te geven op hoe het OLB verwacht tegemoet te komen aan het eerdere verzoek van de staatssecretaris voordat deze begrotingswijziging ter goedkeuring wordt voorgelegd.

Bijzondere uitkeringen

Bij de goedkeuring van de vastgestelde begroting (VB) 2026 verzocht de staatssecretaris, in overeenstemming met het advies van het Cft⁵, een uitgebreide inventarisatie en ordening van de BU's, alsook de besteding van de middelen, op te nemen bij de eerste OBW 2026.⁶ Het OLB heeft deze werkzaamheden uitbesteed.⁷ Omdat het rapport niet tijdig gereed was, beoordeelt het Cft de opvolging van dit verzoek bij de tweede OBW 2026.⁸ Het rapport heeft de beschikbare bestedingsplannen geïnventariseerd en schetst een globaal beeld van de knelpunten en uitdagingen op het gebied van capaciteit en expertise voor het opstellen van gedegen bestedingsplannen. Het rapport bevat aanbevelingen gericht op standaardisatie van formats, versterking van expertise, verbetering van de procesinrichting en structurele borging, onder meer door een goede positionering van de directie Financiën.

Het Cft constateert in de laatste begrotingsstukken een verbetering van de toelichting en rapportages over de BU's en begrijpt dat dit mede het gevolg is van de uitgevoerde inventarisatie. Ook ontvangt het Cft op verzoek nadere toelichting op specifieke BU's. Dit toont aan dat stappen worden gezet in het beheer van de BU's. Voor een adequate opvolging van het verzoek van de staatssecretaris adviseert het Cft een appreciatie te geven van het rapport en toe te lichten hoe het OLB voornemens is om opvolging te gaan geven aan de aanbevelingen, en hierover te rapporteren in de uitvoeringsrapportages.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Hans Hoogervorst

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de mutaties van de begroting 2026. De tabel is zoals gebruikelijk opgesteld aan de hand van de indeling in economische categorieën.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (inclusief verplichtingen; in miljoenen USD)⁹

	VB 2026	1e VBW 2026	Mutaties 2e OBW 2026	2e OBW 2026
BATEN (incl. BU)				
Huren en pachten	0,2	0,2	0,0	0,2
Overige goederen en diensten	1,8	1,9	0,0	1,9
Belastingopbrengsten	38,2	40,2	0,3	40,5
Overdrachten	76,0	104,3	29,9	134,2
Reserve mutatie	4,2	4,1	39,9	44,1
Totale baten	120,4	150,7	70,2	220,9
LASTEN (incl. BU)				
Overige goederen en diensten	51,7	79,6	49,3	128,9
Salarissen + pers. van derden	34,5	36,0	3,5	39,6
Overige inkomensoverdrachten	18,8	19,5	4,4	23,9
Energie	1,9	1,9	0,0	1,9
Duurzame zaken	7,7	7,7	6,0	13,7
Reserveringen	0,3	0,4	7,0	7,4
Kapitaallasten	5,3	5,3	0,0	5,3
Niet in te delen lasten	0,3	0,3	0,0	0,3
Totale lasten	120,4	150,7	70,2	220,9
RESULTAAT	0	0	0	0

Bron: Tweede OBW 2026 Bonaire.

Resultaat

De tweede OBW 2026 betreft een saldo-neutrale aanpassing van de begroting. Het begrotingsevenwicht voor 2026 blijft daarmee gehandhaafd. De begroting wordt met USD 70,2 miljoen verhoogd, en dit houdt hoofdzakelijk verband met verhoging van de bijzondere uitgaven en bestemmingsreserves.

Bijzondere uitkeringen

Met de tweede OBW wordt USD 27,7 miljoen aan BU-middelen aan de begroting 2026 toegevoegd. Dit betreft USD 18,0 miljoen aan nieuwe BU's die zijn ontvangen van diverse Nederlandse ministeries in de periode 15 januari 2026 tot en met 11 mei 2026. Daarnaast wordt USD 7,9 miljoen meegenomen uit het saldo ultimo 2025. USD 1,8 miljoen is afkomstig uit verlengde BU's. Op basis van aanvullende informatie begrijpt het Cft dat er concrete plannen liggen om een aantal omvangrijke nieuwe BU's dit begrotingsjaar nog te besteden, bijvoorbeeld de BU 480 'Bouw Pelikaan' (USD 8,5

miljoen), de BU 600 'initiatieven voor personen met een afstand tot de arbeidsmarkt' (USD 2,5 miljoen) en de BU's 620/621 'Huiselijk geweld' (USD 1,1 miljoen).

Bestemmingsreserve

De OBW laat een overheveling zien van een deel van het saldo van de bestemmingsreserve 2025 van USD 33,3 miljoen. Een dergelijke overheveling verloopt via de resultaatrekening en leidt daardoor tot een verhoging van de begroting aan baten- en lastenzijde. De bestemmingsreserves Afschrijvingen wordt pas met een derde OBW overgeheveld. Pas na vaststelling van de jaarrekening 2025 wordt definitief berekend hoe hoog de noodzakelijke afschrijvingen op investeringen in 2026 zijn. Voor de overheveling van het saldo van de post Deelnemingen (USD 24,5 miljoen) wacht het OLB op nadere prognoses voor het te verwachten resultaat van Bonaire International Airport N.V. (BIA) voor het jaar 2026. Een uitgebreide toelichting op deze post is terug te vinden in voorgaande jaarrekeningen.

Baten en lasten

De overige exploitatie wordt met USD 1,9 miljoen verhoogd, waarvan USD 1,3 miljoen bestaat uit een actualisatie van de personeelslasten. Dit heeft grotendeels betrekking op de uitbreiding en verzelfstandiging van de GGD. In de tweede OBW 2026 wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele verhogingen. Dekking voor de structurele lasten vindt plaats door structurele verhoging van de vrije uitkering van USD 2,2 miljoen.

Bijlage 1: Eindnoten

---

¹ Op basis van artikel 21 van de Wet Financiën Bonaire, St. Eustatius en Saba (Wet FinBES) reageert het Cft op de eerste OBW 2026. Het toetsingskader voor beoordeling van de UR wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

² Dit betreft een voorlopig oordeel omdat de begroting op onderdelen nog niet volledig voldoet aan de vereisten van de Wet FinBES en BBV BES op het gebied van toelichting en controleerbaarheid. Bij vaststelling van de jaarrekening over het desbetreffende begrotingsjaar kan op basis van het oordeel van de accountant (een goedkeurende verklaring wat betreft getrouwheid) pas met zekerheid worden beoordeeld of daadwerkelijk is voldaan aan de centrale begrotingsnorm.

³ Cft, kenmerk 202600008, aangepaste doorgeleidingsbrief vastgestelde tweede begrotingswijziging 2025 Bonaire, d.d. 22 januari 2026.

⁴ Staatssecretaris BZK, kenmerk 2026-000028498, tweede begrotingswijziging begroting 2025 Bonaire, d.d. 23 januari 2026.

⁵ Cft, kenmerk 202500152, herzien advies vastgestelde begroting 2026 Bonaire, d.d. 17 december 2025.

⁶ Staatssecretaris BZK, kenmerk 2025-0000708972, Goedkeuring begroting 2026 Bonaire, d.d. 18 december 2025.

⁷ Bestuurscollege Bonaire, kenmerk Z/25/022801-D117197, Reactie op Verdaagbrief Begroting 2026 Bonaire d.d. 12 december.

⁸ Cft, kenmerk 202600037, Doorgeleiding eerste vastgestelde begrotingswijziging 2026 Bonaire, d.d. 4 mei 2026.

⁹ In deze tabel is sprake van afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.